

Τώρα οὕτω τρυπημένην ὅταν τὴν ἴδῃ, ἀγνοῶ τί θὰ κίχη ὁ πολύμητις Ὀδυσσεύς.

Οἱ Ἀμερικανοὶ ἐπεδόθησαν εἰς τὴν κατάσβεσιν τοῦ πυρός, διὰ νέας ὅλως μεθόδου.

Ῥίπτουν ἐντὸς τῶν φλογῶν μικρὰς βόμβας, καὶ κρημνίζόμενα τὰ τεῖχη, καταπλακώνουν τὰ φλεγόμενα.

Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ἐφαρμόσουν ὅλοι ἐν καιρῷ παρομοίων καταστροφῶν.

Καὶ οἱ Χῖοι ἠδύνατο νὰ κρημνίσουν τὰς οἰκίας των, ἵνα μὴ τὰς κρημνίσῃ ὁ σεισμός. Δὲν συμφωνεῖς;

Οἱ Ἴταλοὶ ἠρνήθησαν νὰ παράσχωσι τὴν συνδρομὴν των. Ὁ πρόξενός των ἀπήντησεν εἰς τὸν Σεῦμουρ, ὅταν ἐζήτησε τὴν σύμπραξίν του, πρὸς κατάσβεσιν τοῦ πυρός: «Ὅπως τὰ ἐκάματε, διορθώσατέ τα μόνοι σας.»

Αὐτοὶ πάλιν.

Ὁ στόλος των μένει εἰσέτι ἐνταῦθα.

Ἄμα ἔμαθε τὸν βομβαρδισμόν, ἀμέσως ἠθέλησε ν' ἀναχωρήσῃ εἰς Ἀλεξάνδρειαν, διὰ νὰ μὴν ἐπιτρέψῃ, ὡς προσέπεν, εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς ἀπόβασιν.

Πλὴν ἐστεροῦντο πολεμοφοδίων καὶ τροφῶν.

Καὶ ἠγόρασαν μὲν ἐντεῦθεν 5—6 βαρέλλια πυρίτιδος, πλὴν δὲν εὔρον ν' ἀγοράσασιν καψύλλια.

Ἐπειτα δὲν ἔφθασαν τ' ἀναμενόμενα παρ' αὐτῶν ἐξ Ἰταλίας μακαρόνια καὶ τὰ σπαριτίτα τῆς μουσικῆς, ἀνευ τῶν ὁποίων δὲν δύνανται νὰ μαχεσθῶσι.

Καταγίνονται ὅμως ἐνταῦθα εἰς γυμνάσια. Προχθὲς μάλιστα διεδόθη ὅτι ὁ Δουίλλιος εἰς ἕνα κανονοβολισμόν εἰς Σίκινον, ἔχασε τὸν πύργον του μὲ τὸ πυροβόλον του

λεῖς, καὶ δὲν χαμπαρίζω ἄγῳ, τί λέει ἡ μάνα σου καὶ ὁ πατέρας σου. Δὲν ἀκούω οὔτε τὸν Θεό. Ἐλευθερία σου λέει ὁ ἄλλος. Καὶ ἐλευθερία θὰ ἴπῃ νὰ κάμω ὅ,τι θέλω, ἀλλὰ φραντζέξα, στὸν καιρὸ τῆς ἐπανάστασις τῆς Γαλλίας ποῦ ἦταν ὅλα ἕνα πρᾶγμα. Αἶ, μωρὲ, ζωὴ χαριτωμένη ποῦ ἔχομε νὰ τὴν περάσωμε. Φαί, γλέντι, πιοτὸ, ἀγκαλιὰ καὶ κοιμησό. Νὰ μὲ ἴδῃτε σὲ δυὸ μέραις νὰ σοῦ γίνω ἄλλος τόσος καὶ διπλάσιος. Δὲν βλέπω τὴν ὥρα, πότε νὰ ἔλθῃ.

— Ἄμ δὲν ἦνε ἔτσι, ὡς καθὼς τὴ φαντάζεσαι ἡ ἐλευθερία. Μακάρι νὰ ἦτανε. Ἐχει κι' αὐτὴ τοὺς νόμους τῆς.

— Ὅρσε μὲς τὸν ἀμπακό σου. Καὶ ὅταν, βλάκα, περιορίζεται ἡ ἐλευθερία ἀπὸ τοὺς νόμους τότε τί ἐλευθερία εἶνε;

— Παλαμίδα σου μυρίζει, βλάμη, καὶ θὰ βγῆς γελασμένος.

— Ἐτσι; Αὔριο τὰ βλέπομε λοιπόν.

— Αὔριο. Ἄλλὰ ποῦ θὰ ἦσαι τρυπωμένος;

— Ἐγώ. Ἐκεῖ ἀπάνω στὸν αἶ Γιώργη νὰ φωνάζω τοῦ κουροῦ. Ἄντιο, βαθαρέζο, ἄντιο.

(*Ἐπεται τὸ τέλος).

Παληάνθρωπος.

διὰ δευτέραν φοράν. Πλὴν δὲν ἦτο ἀληθές. Μόνον μετεκινήθη ὁ πύργος, ἀλλὰ δὲν ἔφυγεν ἐκ τῆς θέσεώς του.

Κάμνουν καὶ ἄλλα γυμνάσια ἐντὸς τῆς πλατείας καὶ τῆς ἀγορᾶς γαιδοροκαβαλλάρια.

Εἶναι ἡ μόνη διασκέδασις, εἰς ἣν ἀσχολοῦνται καὶ δι' ἣν καταξοδεύουν τὸ ἐν φράγκον τὴν ἐβδομάδα, ὅπερ ἀφίγουν εἰς τὰ θυλάκια τῶν πρὸς ἀναψυχὴν ἀποβιβαζομένων εἰς τὴν ξηρὰν ἀνδρῶν.

Διότι τοὺς ἐρευνοῦν πρὶν ἐξέλθωσιν. Τούτου ἕνεκα καὶ ἡ ἡσυχία μεθ' ἧς διάγουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς.

Διότι δὲν διάγουσιν ἐν ἡσυχίᾳ καὶ ἐν ταῖς οἰκίαις, ἐνθα τοὺς ὑποδέχονται.

Τοῦτο τούλάχιστον ἀκούει τις ἀπὸ τὰς κακὰς γλώσσας.

Ἐγὼ ὅμως, ἐπειδὴ δὲν εἶμαι τοιαύτη, ἀρκοῦμαι νὰ παρατηρήσω εἰς τὰς ὠραίας μου συμπολίτιδας, ὅτι αὐτοὶ οἱ Ῥιγολέττοι, καθ' ὧν en passant ζηλοτυπῶ, ὅταν ἐπιστρέψουν εἰς τὰς πατρίδας των, θὰ μᾶς ζωγραφίσουν μὲ χρώματα τοιαῦτα, οἷα τοῖς χορηγεῖ ἡ ἀνατροπὴ των.

Ἐν τούτοις πιθανὸν νὰ ἔχω καὶ ἀδικον. Ἴσως δὲν ἀναχωρήσουν ποτὲ, διότι ὡς πληροφοροῦμαι, ὁ κ. Βαφιαδάκης ἕνεκεν τῆς συμπληρώσεως τοῦ χρόνου τῆς παραμονῆς των ἐνταῦθα, θὰ τοὺς ἐγγράψῃ δημότας, καὶ ζήτησιν τὰς ψήφους των.

Πρὸς τοῦτο συμφωνεῖ μὲ τὸν Ναύαρχον, ὅστις διαδίδεται ὅτι ἔχει ὠραίαν φωνὴν βαρυτόνου.

Ὁ ὑποναύαρχος τούναντιον, ὅστις εἶναι τὸ πανομοιότυπον τοῦ Βουλευτοῦ Θήρας Γαβαλλᾶ, ἀνὴρ κατὰ τὸ φαινόμενον εὐφύεστατος, ὅστις ἔχει εὐηχον φωνὴν μπάσου, ἀνθίσταται.

Πλὴν ὁ Ναύαρχος, ἔχων ὑπὲρ ἑαυτοῦ τὸν κυβερνήτην τοῦ Palestro, μὲ τὴν ὠραίαν φωνὴν τενόρου, ἐλπίζει νὰ τὸν φέρῃ εἰς τὰ νερὰ του.

Πιστεύω δὲ ὅτι πολιτογραφούμενος προτίθεται νὰ ἐκτεθῇ καὶ ὡς βουλευτῆς, ὡς ἐξετέθη ὡς ναύαρχος, διότι ὡς ὁ Ἐένος μὲ τὴν ὑπόσχεσιν τοῦ ἵπποσιδηροδρόμου, ἤρξατο καὶ αὐτὸς ἀπὸ τοῦδε νὰ μᾶς καλοπιάνῃ μὲ τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς, δι' οὗ χθὲς κατεσκότισε τὴν πόλιν μας. Εὐτυχῶς τὰ φανάρια τοῦ Δήμου μας ἦσαν ἀναμμένα, καὶ εἶδομεν τὸ ἠλεκτρικὸν φῶς. Ἄλλως θὰ πῆγαινε χαμένος

Bec.

BENETIA

Ἰούλιος

I

Οὔτε ἡ πτωχὴ μου γραφίς κέκτηται τὸ μέγα δῶρημα τῆς λακωνικότητος, ἀλλ' οὐδὲ ὁ χῶρος τῆς φιλοξένου ἑφημερίδος σας δύναται νὰ περιλάβῃ τὴν Βενετιαν ὁλόκληρον. Ἐν μόνον μέγαρον τῆς Βασιλείσεως τοῦ Ἀδρία

ἴσταται ἐπὶ πλειόνων καὶ στερροτέρων στηλῶν τῶν τοῦ ἡμετέρου Αἰῶνος.

Ἦκούσατέ ποτε ὡς ἐν μυθεύματι τὴν γέφυραν τῶν στεναγμῶν, καὶ τοὺς χρυσοὺς λέοντας καὶ τὸν μωσαϊκὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Μάρκου, καὶ τὰ ἀνάκτορα τῶν Δόγηδων καὶ τὴν μεγάλην ὀφειοειδῆ διώρυγα, καὶ τὰς ἐβεινοχόρους γόνδουλας, καὶ τὰς ἐντεύξεις τὰς νυκτερινὰς, καὶ τὰ μαυσωλεῖα, καὶ τὰ ἥρωα, καὶ τὰς τεχνητὰς νήσους, ἐπιπλεύσας ὡς νήσους ἐπὶ τῶν ὑδάτων;

Ἦκούσατε ἀκόμη τὰς μάχας τῶν Βενετῶν καθ' ἅπαντα τὸν Ἀδριαν, καὶ τὴν ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐπὶ τοῦ Δόγηδος Δαντόλου, καὶ τὴν κατὰκτησιν τοῦ Μωρέα καὶ τῆς Κρήτης καὶ τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, καὶ τὴν μονοουχί ὀλοκλήρου τῆς Μεσογείου θαλάσσης, καὶ τὰς νίκας αὐτῶν κατὰ τῶν Αὐστριακῶν καὶ τῶν Τούρκων καὶ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὰς περιφανεῖς αὐτῶν ναυμαχίας ἀμιλλωμένας μὲ τὰς τῶν ἀρχαίων μας χρόνων;

Καὶ δὲν ἤκούσατέ ποτε τὰ ὀνόματα τοῦ Ξανσοβίνου, τοῦ Βιττόρια, τοῦ Τυρέττη καὶ τοῦ Κανόβα, ἀθανάτων τῆς σμίλης καλλιτεχνῶν, οὔτε τὰ τοῦ Τισσιανού, τοῦ Βελλίνη, τοῦ Βονιφακίου, τῆς δυάδος τῶν Πάλμα, τοῦ Τιντορέτου καὶ ἄλλων ἀπαραμίλλων τοῦ χρωστῆρος διδασκάλων; τοῦλάχιστον δὲν ἤκούσατε εἰς μουσικοὺς ἤχους τὰ ὀνόματα τῶν Φόσκορη καὶ τοῦ Ὁθέλλου καὶ τοῦ Μαρίνου Φαλιέρου; Ἐδῶ ἔλθετε, ἐδῶ, καὶ θὰ ἰδῆτε ὅλον αὐτὸ τὸ μεγαλεῖον, καὶ ὅλην τὴν δόξαν, καὶ τὴν ποιῆσιν καὶ τὴν χρυσοῦφαντον ἱστορίαν τῆς Βενετίας!

Ἄλλὰ μὴ νομίσητε ὅτι ὑπολαμβάνω τοὺς σημερινοὺς Βενετοὺς ὀλίγον ἐβραίους, ὀλίγον ἐπαίτας, ὀλιγώτερον φιλοπολέμους, πολὺ φιλησύχους καὶ ἐλάχιστον φιλοδόξους. Τὰ μάρμαρα ἐδῶ καὶ αἱ πέτραι λαλοῦσι τὴν ἠδύφθογγον τῶν Βενετῶν τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος γλῶσσαν, καὶ ποιοῦσι κατὰδῆλον τὴν λεόντειον αὐτῶν καρδίαν καὶ τὸν μεγαλεπήβολον νοῦν. Τὸ παραδόξον αὐτὸ φαινόμενον μοὶ ἐνθυμίζει τὸν Παρθενῶνα καὶ τὴν σύγχρονον ἡμῶν ἱστορίαν, καὶ μὲ φέρει εἰς τὸ παραδοξότερον συμπέρασμα ὅτι τὰ μάρμαρα λαλοῦσι περὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅταν οἱ τελευταῖοι οὗτοι πάθωσι σιγὴν μαρμαρίνην.

II

Ἐπιθέτες τὴν ἀπὸ τοῦ ὑδάτος περραγμένου διὰ κύκλου ἢ καὶ ἄλλου πολυγώνου σχήματος, ἐντὸς τῆς ὁποίας ἐρρίφθησαν ἀτάκτως μυριάδες πωμάτων ἐκ φελλοῦ καὶ θὰ ἔχῃς τὴν Βενετίαν μὲ ὅλα αὐτῆς τὰ ἀνάκτορα καὶ τοὺς ναοὺς καὶ τὰ μαυσωλεῖα: ἂν ἀκόμη θελήσῃς νὰ ὑψώσῃς τὴν φαντασίαν σου μέχρι τοῦ ὑψηλοτέρου φελλοῦ τῆς ὑδατίνης σου πόλεως, θὰ εὐρεθῇς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ κωδωνοστασίου τοῦ Ἁγίου Μάρκου!

Ἄλλὰ τί πρῶτον τί δ' ὕστατον νὰ περιγράψω ἐκ τῶν θαυμασιῶν τῆς παραδοξοτέρας τῶν πόλεων ἐν ἧ, ὡς ἐν οὐδεμίᾳ ἄλλῃ, συναντῶνται τὰ ἄκρα; Ὅντως οὐδαμῶς ἄλλοθι γειτνιαζοῦσι τόσον τὸ μέγαρον τοῦ ἡμιθέου ἀριστοκράτου μὲ τὴν ὑγρὰν φωλεὰν ἐνδεοῦς ζωνθρώπου, οὐδὲ προσπελάζοσι τόσον ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ μὲ τὸ κρησφύγετον νυκτοκλέπτου, οὐδὲ τὸ κελλίον γυμνόποδος καλογῆρου μὲ τὸ καταγῶγιον γυμνοτραχήλου μαινάδος, ἀλλ' οὐδὲ χρυσοῖον τόσον εὐρίσκεται οὐδαμῶς ἄλλοθι ἐρριμμένον ἐπὶ τοῦ βορβόρου, ἢ τοῦλάχιστον ἐπὶ τοῦ ὑδάτος! Πλὴν καὶ καθ' ἑαυτὴν ἡ Βενετία ἂν δὲν ἦτο τὸ μοναδικὸν θαῦμα τοῦ κόσμου, οὐδεμίᾳ ἄλλῃ πόλιν παρου-

σιάζει τὸ ὄραμα τῶν δύο αὐτῆς πλατειῶν, ἐν αἷς περικλείεται ἡ δόξα καὶ τὸ μεγαλεῖον τῆς Βενετίας ἐν τῇ ἀποθεώσει αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ οὐδεμίᾳ ἄλλῃ πόλιν περικλείει καθὼς ἡ Βενετία, ἐν τοῖς μᾶλλον ἀποκρύφοις καὶ ἀπροσίτοις, τὴν ἀνθρωπίνην δυστυχίαν καὶ ἀθλιότητα ἐν τῇ ἀποκτηνώσει αὐτῆς.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ σχηματίσῃ τις ἰδέαν περὶ τῆς Βενετίας ἂν δὲν ἴδῃ αὐτὴν ἐκ τοῦ σύνεγγυς, τόσον διαφέρει ἀπασῶν τῶν πόλεων: μολονότι δὲ πανταχόθεν περιρρέεται ὑπὸ τῶν ὑδάτων, δὲν εἶναι παρεμπερῆς οὐδεμίᾳ νήσῳ ἀφοῦ ἐν αὐτῇ δὲν φαίνονται οὔτε λόφοι, οὔτε βύακες, οὔτε μέρει ἀκατοίκητα, οὔτε ἄλλο τι τεμάχιον γῆς, ἀλλὰ μόνον οἰκίαι ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης. Ὁμοιάζει ἡ ἀμφίβιος πόλις καρπὸν ἀπολέσαντα τὸν φλοιὸν του, καὶ ἵνα θαλασσιώτερον εἴπω, ὁμοιάζει ὄστρακόδερμον ἀπογυμνωθὲν τοῦ ὄστράκου αὐτοῦ! Ὡς δὲ νὰ μὴ ἤρουν τὰ τόσα παραδόξα τῆς Βενετίας, τὸν σιδηρόδρομον αὐτῶν, τὸν χερσαίωτερον καὶ τοῦ σχολαστικοῦ, ὅστις δὲν ἐτόλμα νὰ θέσῃ τὸν πόδα του εἰς τὸ ὕδωρ ἂν δὲν ἐμάνθανε πρότερον νὰ κολυμβᾷ, μετέλλαξεν εἰς δεινὸν κολυμβητὴν, πίπτοντα εἰς τὴν θάλασσαν ἀπὸ χθαμαλοῦ τινος ἐδάφους τῆς Ἰταλίας καὶ διανύοντα κολυμβητεῖ εἴκοσι καὶ τέσσαρα λεπτὰ τῆς ὥρας, μέχρις ὅτου προσορμισθῇ εἰς τὴν Βενετίαν!

Φαντάζεσθε ὅτι εἰς τὴν μεγαλοῦπολιν τὴν ὁποίαν κατοικεῖ μόνιμος πληθυσμὸς δωδεκάκις μυρίων ψυχῶν, καὶ ἐπισκέπτονται καθ' ἑκάστην χιλιάδες περιηγητῶν, δὲν ἀκούεται οὔτε τρυγμὸς ἀμάξης, οὔτε ἵππων χρεμετισμοί, οὔτε τῶν φιλησύχων ὄνων τὸ ἤρεμον βῆδισμα, οὔτε τῶν φορητῶν ταύρων τὸ ἡγεμονικὸν βῆμα; ἀλλὰ φαντάζεσθε ἀκόμη ὅτι τέτρακόσια ἐβδομήκοντα δύο ὁδοὶ τῆς Βενετίας εἶναι βευσταὶ, καὶ συνεπῶς τὰ συγκοινωνοῦντα τὸν πληθυσμὸν αὐτῆς μέσα δέον νὰ ὦσιν ἡ κώπη καὶ τὰ μικρὰ ἀτμοπλοικὰ πυρόσκαφα; Τὸ δὲ παραδοξότερον, πλεῖστα τῶν ἀνωτέρω θαλασσίων σκαφῶν ὠκειοποιήθησαν τοὺς τίτλους τῶν omnibus καὶ τῶν tramway, ἐνῶ πάντα τὰ λοιπὰ ἀνεξαιρέτως ἀντικατέστησαν τὰς ἀμάξας καὶ τὰ κάρρα, καὶ ἐν γένει τὰ ἐν τῇ ξηρᾷ μεταγωγικᾷ μέσῳ, τοῦθ' ὅπερ ἠδύνατο νὰ προκαλέσῃ ἀτελεύτητον δικαστικὴν διένεξιν ἐπὶ συγκρούσει δικαιομάτων, κατὰ τὸ παραδειγμα τῶν ἡμετέρων σιδηρο-ἵπποσιδηροδρομῶν; Μεγάλη διώρυξ ὀφειοειδῶς διασχίζουσα τὴν Βενετίαν συνεχεται μεθ' ὅλων τῶν λοιπῶν καθὼς τὸ μέγα ὄστον σκελετοῦ μὲ τὰ ἄλλα αὐτοῦ πλευρὰ, καὶ καθὼς τὸ ἀπειρόπουν ἐκεῖνο ἔντομον, τὸ ὁποῖον ἐλικοειδῶς ἐνίοτε περιφέρεται εἰς τοὺς τοίχους τῶν οἰκιῶν μας.

Πλὴν τοῦ μυθώδους ἀνω ἀριθμοῦ τῶν διωρύγων, ἡ Βενετία κέκτηται ἀκόμη τριακοσίας ἐξήκοντα ἐπτὰ γεφύρας, μαρμαρίνους ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, αἵτινες συγκοινωνοῦσι τὸ χερσαῖον τῆς πόλεως μέρος: ἐκ τούτων ἡ γέφυρα Rialto εἶναι ἡ μεγίστη πασῶν φέρουσα ἐπὶ τῆς βάρχειας τῆς, ὡς ὁ πελώριος ἐλάφας Γιούμπο, εἰς δύο σειρὰς εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἐργαστήρια, μᾶλλον δὲ ἀξιοσημείωτος ἡ γέφυρα τῶν στεναγμῶν, κληθεῖσα οὕτω ἐκ τοῦ ὀδονηροῦ αὐτῆς προορισμοῦ, ἀφοῦ φέρει εἰς τὰς ἐρεβώδεις εἰρκτὰς τοῦ δουκικοῦ ἀνακτόρου, καὶ ἀφοῦ τὴν διῆλθον ὁ Φόσαρης, ὁ Δόγης Μαρίνος Φαλιέρος, ὁ Κόμης τῆς Λαιμητόμου καὶ ἄλλα περιφανῆ πρόσωπα. Καὶ εἶπον κατ' ἑμαυτὸν, ἐὰν εἶχον τὴν δύναμιν Ἐκατόγχειρος καὶ τετραπλάσιον ἀριθμὸν χειρῶν, θὰ ἐλάμβανον ὅλας αὐτὰς τὰς γεφύρας καὶ θὰ τὰς ἐρριπτον εἰς τὴν πτωχὴν μας

Ἑλλάδα, ἐν ἣ πλείονα κατ' ἔτος ἀριθμοῦνται θύματα παρασυρόμενα ὑπὸ τῶν ἀχαλινώτων ὑδάτων, παρ' ὅσα διηλλθόν ποτε τὴν γέφυραν τῶν στεναγμῶν!

Ἐάν τις ἀναβῆ τὸ κωδωνοστάσιον τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἀνερχόμενον εἰς ὕψος ἐνενήκοντα ὀκτώ μέτρων ὑπεράνω τῆς Βενετίας γῆς, θέλει ἀριθμῆσαι ἀπροσκόπτως ἐβδομήκοντα καὶ δύο ἄλλας νήσους ἐκτισμένας ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐδάφους καὶ κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον μὲ τὴν Βενετίαν, τῆς ὁποίας δύνανται νὰ θεωρηθῶσι καὶ ὡς προάστεια· πᾶσαι αἱ νῆσοι αὗται, νομίζει ὁ ἐπισκοπῶν ἀπὸ τοῦ ὕψους ἐκείνου ὅτι ἔχουν ἀγκυροβολήσει εἰς ὠρισμένας ἀποστάσεις ἀπὸ τῆς Βενετίας, καθὼς ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ὁ συμμαχικός στόλος, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι αἱ νῆσοι ἐκεῖναι δὲν ὄζουσι πυρίτιδος, οὔτε ὀλετήρων σφαιρῶν εἰσὶ πεπληρωμένοι, ἀλλὰ τούαντίον εἶναι εἰκονογραφίαι μαγικαὶ καθηδύνουσαι τὴν ὄρασιν, εἴτε μὲ τὰ ὑπερύψηλα αὐτῶν κωδωνοστάσια, εἴτε μὲ τοὺς πρασίνοὺς αὐτῶν τάπητας, εἴτε μὲ τὰ ποικιλόχροα αὐτῶν λουτρά καὶ τὰ παντοῖα ἄλλα τερψίθυμα ἐντευκτήριά των.—Ἐν τούτοις καὶ τὰ εἰρηνικώτατα αὐτὰ μικρὰ τεμάχια τῆς μεγάλης γῆς δὲν εἶναι ἀπηλλαγμένα παρελθόντων σάλων καὶ ἐπιδρομῶν! Ἐκ τούτων ἡ νῆσος Torcello κατεστράφη πάλαι ποτὲ ὑπὸ τοῦ ἀγρίου Ἀτίλλα, ἐν ᾧ ἡ νῆσος Μαλαμόκο εἶναι ἀξιομνημόνευτος ὡς διαμονὴ τοῦ πρώτου Δόγηδος Ἀναφῆστου de Ἡρακλέα· ἡ νῆσος Κιόζα ὡς ἡ μεγίστη πασῶν κατὰ τὴν κοινὴν ὁμολογίαν, καὶ ἡ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, χρησιμεύουσα ὡς κοιμητήριον τῆς πόλεως.

III

Ἐπὶ τῆς μεγάλης διώρυγος ἥτις διελαύνει τὴν Βενετίαν ἐν σχήματι S, καὶ ἥτις ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ περατοῦται εἰς τὸν λιμένα τῆς πόλεως, κεῖνται τὰ σημαντικώτερα, λόγῳ ἱστορίας, ἀρχιτεκτονικῆς καὶ ἐσωτερικοῦ πλούτου οἰκοδομήματα τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος.—Εἶπον ἐν ἀρχῇ τῆς παρουσίας μου ὅτι ἐν μόνον τῶν μεγάρων τούτων ἠδύνατο νὰ τεθῆ ὡς προμετωπίς ὀλοκλήρου τείχους, καὶ ὅτι μόνον ἀπλῆν αὐτῶν μνεῖαν μοι ἐπιτρέπεται νὰ ποιήσω ἐνταῦθα.—Δὲν δύναμαι ἐπὶ παραδείγματι νὰ λησμονήσω τὸ πρῶτον ἰδρυθὲν μέγαρον τοῦ Καμερλίγγε οὐδὲ τὸ τοῦ τελευταίου Δόγηδος Λουδοβίκου Μανίν, καθὼς δὲν δύναμαι νὰ παρέλθω ἐν σιωπῇ τὸ σημαντικώτερον λόγῳ ἱστορίας γοθτικοῦ ῥυθμοῦ μέγαρον τῶν Φόσκαρη, οὐδὲ τὸ ἀριστον πάντων λόγῳ τέχνης ἑλληνικοῦ ῥυθμοῦ ἀνάκτορον τῆς οἰκογενείας Πέζερο.—Ἄξιον ἐπίσης μνημονεύσεως, λόγῳ ἐσωτερικοῦ πλούτου, ἔτι καὶ νῦν ἐν ἀκμῇ διασωζομένου, εἶναι τὸ μέγαρον τοῦ κόμητος Γιοβαννέλλη, λογιζομένου ὡς τοῦ πλουσιωτέρου κατοικοῦ τῆς Βενετίας. Ἐν αὐτῷ ὡς ἐν μουσεῖῳ, ἀναρτῶνται αἱ εἰκόνες τῶν πρωτίστων καλλιτεχνῶν, καὶ ἴστανται τὰ μαρμάρια ἀγάλματα, καὶ τὰ κεχρυσωμένα ἐπιπλα εἰσὶ τῆδε κάκεισαι ἐρριμμένα· ἡ εἰκὼν τῆς Λουκρετίας Βοργίας καὶ ἡ προτομὴ τοῦ Κολόμβου μαρμαρίνη μοι ἀπέσπασαν ἐξ ὧν τὴν προσοχήν. Πολλὰ τῶν μεγάρων τούτων περιῆλθον εἰς ἄλλων τὴν κυριότητα διασώζοντα οὐχ ἥττον ἀκόμη τὸ ἀρχικὸν αὐτῶν ὄνομα, ἐπὶ παραδείγματι τὸ μέγαρον Grassi νῦν ἀνήκον εἰς τὸν ἡμέτερον Σίναν, τὸ ἀνάκτορον Φέρρο τὸ μέγα νῦν ξενοδοχεῖον τῆς Νέας Ὑόρκης· ἄλλα περιῆλθον εἰς τὴν δεσποτείαν τοῦ δημοσίου χρησιμοποιοῦθέντα ὡς τράπεζαι, δικαστήρια, νομαρχία καὶ καθεξῆς· πολλὰ

ὑποστάντα ἀνακαινισμούς τινας μετεσχηματίσθησαν εἰς μουσεῖα καθὼς τὸ Φόντακο τῶν τούρκων, τὸ μέγαρον Βάβη, ἕνια τέλος μένουσιν ἀκατοίκητα ἐρειδόμενα ἐπὶ μαρμαρίνων μελανῶν κίωνων ὡσεὶ βαρυπενθουσῶν τοὺς τεθνεῶτας κυρίους των! καὶ ἐνῶ ἔξωθεν τὰ περιβάλλει τοσαύτη ἀρχιτεκτονικὴ αἰγλή, ἐνδον ἡ ἀράχνη στήνει τοὺς ἰστὺς αὐτῆς ἀταράχως, οἱ δὲ δευσιδαίμονες διηγούνται, ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀθανάτων ἐκεινῶν ἠρώων ἐθεάθησαν πολλάκις περιφερόμεναι ἐν τοῖς ἀνακτόροις εἰς μορφάς . . . ποντικῶν!!

Ἀλλὰ τὸ ἀνάκτορον τῶν Δουκῶν (Palazzo Ducale) εἶναι τὸ ἀριστουργημα τῆς Βενετίας ἐν τοῖς περιδόξοις αὐτῆς καιροῖς, εἶναι τὸ τελειότερον μνημεῖον τῆς παραδόξου αὐτῆς ἱστορίας, εἶναι τὸ θησαυροφυλάκιον ἐν ᾧ ὁ χρυσὸς ἐχύθη ἐν ἀφθονίᾳ ἀσώτῳ, εἶναι τὸ πάνθεον ἐν ᾧ περιέχονται ὅλαι αἱ ἐξοχότητες τῆς Βενετίας τοῦ δεκάτου πέμπτου αἰῶνος. Ἐάν ὅλοι οἱ ἀρχιτεκτονικοὶ ῥυθμοὶ μιγνυόμενοι ἀποτελοῦσι τὸν καλούμενον τραγέλαφον, τὸ ἐξωτερικὸν μεγαλεῖον τοῦ ἐν λόγῳ ἀνακτόρου εἶναι τραγελαφικόν, ἀφοῦ ὁ ἑλληνικὸς ὁ γοθτικὸς, ὁ λουβαρδιανὸς, ὁ τῆς ἀναγεννήσεως, ὁ τῆς παρακμῆς, συνελόντι δ' εἶπεν, πάντες οἱ ῥυθμοὶ κατεσκήνωσαν ὑπὸ τὸ παραδόξον αὐτὸ οἰκοδόμημα. Ἐν τούτοις τὴν ἐξωτερικὴν αὐτοῦ λαμπρότητα καθίστησιν ἔτι λαμπροτέραν τὸ κατ' ἀντικρυ αὐτοῦ ἱστάμενον βασιλικὸν ἀνάκτορον (Palazzo reale) μεθ' οὗ, καὶ τῆς μιᾶς πλευρᾶς τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν σχήματι Π, ἀποτελοῦσι τὴν λεγομένην μικρὰν πλατείαν, ἔχουσιν ὡς τέταρτον ὄριον τὴν θάλασσαν· ἐν ᾧ ἡ ἑτέρα πλευρὰ τοῦ βασιλικοῦ ἀνακτόρου ὑπὸ τὴν προσωπιάν προκουρατῖται παλαιαί, μετὰ τῶν ἀπέναντι ἀναλόγων μεγάρων, ὑπὸ τὸ ἀντίθετον ὄνομα προκουρατῖται νέαι, τῆς ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος κτισθείσης γαλερίας, καὶ τῆς κατὰ μέτωπον αὐτῆς προσόψεως τοῦ Ἁγίου Μάρκου, σχηματίζουσι τὴν Μεγάλην Πλατείαν, πλακοστρωμμένην, μάλλον αἰθουσάν αυτοκρατορικὴν ἢ δημοτικὸν ἐντευκτήριον, τῆς ὁποίας τὸ μεγαλεῖον δὲν εἶναι ἀντικείμενον ἢ μάλλον ἀντίκειται εἰς τὴν μικρότητα τῆς ἀσθενοῦς μου γραφίδος. Τοῦτο ἀπλῶς δύναμαι ἐνταῦθα νὰ εἶπω ὅτι λόγῳ ἀρχιτεκτονικῆς τὰ ἐνετικὰ αὐτὰ κολοσσιαῖα ἰδρύματα μόνον πρὸ τῶν ῥωμαϊκῶν καὶ τῶν τῆς ἡμετέρας εὐκλείας ἔργων δύνανται νὰ κλίνωσι τὸ γόνυ! αἱ δὲ ἐν λόγῳ πλατεῖαι ἴσως εἶναι αἱ μοναδικαὶ ἀνά τὴν ὑψηλὸν περιβαλλόμεναι πανταχόθεν ὑπὸ τῆς συνδρομῆς τοσούτων ἀπαραμίλλων ἀριστουργημάτων τῆς τέχνης.

[Ἐπεται τὸ τέλος.]

ΤΟ ΓΝΩΣΤΟΤΑΤΟΝ ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ ΚΑΙ ΚΟΤΖΙΑ

Μετακομίζεται ἀπὸ 1 Αὐγούστου

ὀλίγον ἄνωθι τῆς προτέρας του θέσεως ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ἑρμοῦ ὑπὸ τὴν οἰκίαν Κ. Λελοῦδα καὶ μεταξὺ τῶν καταστημάτων Στεφ. Γαβαλά καὶ Ι. Κοκοροπούλου.